

OPKOMST & ONDERGANG
VAN DE CITROËN BERLINGO

Jo Komkommer

OPKOMST & ONDERGANG
VAN DE CITROËN BERLINGO

Manteau

Voor Jolanda en Zoé

'Everyone wants to be Cary Grant. Even I want to be Cary Grant.'

Cary Grant

VOORWOORD

‘Dag Jo, tenzij je het niet graag zou hebben, plan ik in de weekendkrant van *De Tijd* van 30 januari een stuk over je boek te schrijven. Vind je dat oké?’

Ik was bij een vriend een fotoboek van onze fietsreizen aan het samenstellen toen ik deze woorden van Rik Van Puymbroeck las en overmand werd door een onbeschrijfelijk geluksgevoel. Het was werkelijk onwezenlijk. De opwelling om een vreugdedans in te zetten kon en mocht niet langer onderdrukt worden. Terwijl ik na gedane inspanning van een lauwe cappuccino dronk, die door de omstandigheden naar Dom Pérignon smaakte, moest ik onwillekeurig terugdenken aan een nachtelijke busrit door Vietnam. Van Hanoi naar Hoi An. Omdat het Vietnamese verkeersreglement vereist dat er naar elke tegenligger oorverdovend wordt getoeterd, kon ik de slaap niet vatten. Daarom las ik in één ruk *Me Talk Pretty One Day* van David Sedaris uit. Regelmatig overstemde mijn bulderlach het ijverig geclaxonneer van de buschauffeur. Maar na het lezen van de heerlijke, bitterzoete memoires van Sedaris wist ik eindelijk wat me te doen stond. Ik had het licht gezien.

Al lang koesterde ik de droom ooit een boek te schrijven. Alleen zocht ik jarenlang naar de juiste vorm, goed beseffend dat ik gezegend was met een beperkt schrijftalent. Je hebt taalvirtuozen die moeiteloos de prachtigste symfonieën componeren, maar ik ben eerder een punker die slechts twee akkoorden kent. Na die maandenlange rondreis door Azië, een goed decennium geleden, had ik eindelijk mijn vorm te pakken en wist ik welk type songs ik wilde

maken. Ik begon met het schrijven van autobiografische verhalen. Hoe moeizaam het ook ging, de inspanning om persoonlijke herinneringen op te tekenen en een kort moment aan de vergetelheid te onttrekken, loonde. Tien jaar lang schreef ik in alle anonimiteit. En wat was het een ontdekkingsreis om te grasduinen in de archiefdoos van mijn verleden en telkens andere vergeelde foto's van vrienden, familieleden en vervagende impressies onder het licht te houden. Ik had een handvol lezers, gaf in eigen beheer twee boeken uit en vatte zelfs het plan op om nog een derde en afsluitend deel te schrijven.

En toen verscheen het artikel van Rik Van Puymbroeck. Even leek wat ik al die tijd had gedaan niet onopgemerkt te zijn gebleven. Een week lang liep ik op wolken en op een grijze maandagochtend in februari werd het nog mooier. Natgeregend stond ik in Berchem station en las met stijgende verbazing een mail van uitgever Wim Verheije. Zijn interesse was dankzij het stuk in *De Tijd* gewekt en hij nodigde me uit voor een gesprek. Uit ons gesprek is het boek dat u nu in handen houdt voortgevloeid. Het is een door mezelf samengestelde bundel van mijn favoriete verhalen uit *Dinsdagen in november* en *De opkomst & ondergang van de Citroën Berlingo*. Hoewel elk verhaal op zichzelf staat, vormen ze in al hun verscheidenheid toch één geheel. Het zijn schetsen uit de kantlijn van een alledaags leven.

Onwerkelijk. Dat is nog het beste woord om te omschrijven hoe het voelt om als man van middelbare leeftijd een jongensdroom te zien uitkomen.

Talrijke vrienden hebben me tijdens het schrijfproces, telkens als ik op een dood spoor belandde, aangemoedigd én gaven me regel-

matig tips. Sommige ervan heb ik ter harte genomen en andere ('En nu een roman schrijven!') heb ik naast me neergelegd. De lijst is lang, maar ik wil graag de volgende mensen bedanken voor hun niet-aflatende steun: Stijn Tormans, Jan Scheidtweiler, de kaartvrienden, Katrien Vandendries, Els Hubert, zus Eva, mijn moeder, mijn prachtige vrouw Jolanda en al even prachtige dochter Zoé. Dank ook aan de drie mensen zonder wie deze uitgave er nooit was gekomen: Rik Van Puymbroeck, Wim Verheije en Martine Wauters. Ook de woorden van waardering die Kees van Kooten op een oude ansichtkaart naar me schreef, zal ik nooit vergeten.

Speciale dank gaat uit naar Jan Hendrickx voor de uitstekende vormgeving en naar mijn twee voortreffelijke redacteurs: Anne Wislez en Paul Mennes. Zij lazen meermaals aandachtig het manuscript, haalden de meeste taal- en spelfouten eruit, wezen me op inconsistenties en stroomlijnden de zinnen die stroef liepen.

Wat rest is de hoop dat u tijdens het lezen van *Opkomst & ondergang van de Citroën Berlingo* zo mijn wereld wordt binnengetrokken dat u er enkele uren in wil vermeien én dat u vergeet dat ik slechts twee akkoorden kan spelen. Maar vooral dat u bij het omslaan van elke pagina proeft dat het een jongensdroom is die in vervulling mocht gaan.

Inhoud

IN DE VOETSPOREN VAN JOZEF KOMKOMMER	11
DE TROOST VAN EEN JONGENSKAMER	40
DE VOSKESBERG	55
HOMO ECONOMICUS	64
DE ONDERGANG DER OLIGARCHEN	74
ONZE MAN IN CALIFORNIË	93
LE MOMENT SUPRÊME IN DE SONORAWOESTIJN	109
DE LAATSTE ZOMER VAN DE HEMELBESTORMERS	115
RIJEXAMENS MET JO!	129
LOFLIED OP DE CITROËN BERLINGO	138
DE MICK JAGGER VAN MORTSEL	151
GINA LOLLOBRIGIDA	165
JONGENS ZONDER EIGENSCHAPPEN	176
DE KEIZER VAN LINKEROEVER	193
KLUSSEN MET JO!	204
DANIËL WILLEMS: AFSCHIED VAN EEN JEUGDHELD	212
NIEMANDSLAND	225
NADIA VAN TROJE	231
DE NACHTRAVEN VAN ELBLAG	241
DE SLAG VAN LIGNY	253
EEN KLEERMAKERSZOOM UIT RAALTE	267
DE BELLE VAN DE CÔTE D'AZUR	277
PROCRASTINEREN IN TIJDEN VAN CORONA	292
HOMO NOSTALGICUS	307

© 2021 Manteau/Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, 2060 Antwerpen en Jo Komkommer

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk: september 2021

Foto auteur: Zoe Komkommer
Foto Daniël Willems: Jelle Vermeersch
Foto Jos & Denise: Tine, Coco, Mario, Marjan & Juliette
Vormgeving: Jan Hendrickx - Gramma

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3825 4
D 2021/0034/303
NUR 303